

علوم و فنون ادبی ۱

۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست است؛ به جز:

- ۱) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود، این زبان اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است و آن را «فارسی نو یا فارسی دری» نامیده‌اند.
- ۲) زبان فارسی باستان در دوره هخامنشی رایج بود، آثار بر جای مانده این زبان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط میخی است.
- ۳) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیش‌تر آثار دینی زرتشتی است، حتی رساله‌های کوچکی مانند «یادگار زبیران» رنگ دینی دارد.
- ۴) زبان پارتی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.

۲- متن زیر از کدام اثر برگزیده شده است و گوینده آن چه کسی است؟

«پارسا زاده‌ای را نعمت بیکران به دست افتاد؛ فسق و فجور آغاز کرد. باری، به نصیحتش گفتم: ای فرزند، دخل آب روان است و عیش، آسیاب گردان، خرج فراوان کردن، مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد.»

- ۱) قابوس‌نامه - عنصرالمعالی کیکاووس
- ۲) گلستان - سعدی
- ۳) شاهنامه ابومنصوری - ابومنصور عبدالرزاق
- ۴) کلیله و دمنه - نصرالله منشی

۳- همه گزینه‌ها بیانگر ویژگی‌های شعر فارسی در «قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم» است، به جز:

- ۱) یکی از ویژگی‌های شعر فارسی در این دوره، سادگی فکر و روانی کلام است.
- ۲) آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر، تشبیهات گوناگون و به کارگیری انواع توصیف از خصیصه‌های شعر این دوره است.
- ۳) آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب قطعه‌های کوتاهی سروده شد.
- ۴) شاعران این عصر در شعر به خیال‌پردازی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از تعالیم کلی اخلاقی فراتر می‌رفت.

۴- «در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم» شعر فارسی به دست کدام شاعر بنیاد نهاده شد و رایج‌ترین انواع شعر این دوره، کدام «انواع ادبی» است؟

- ۱) کسایی مروزی - حماسی - تعلیمی - مدحی
- ۲) شهید بلخی - مدحی - حماسی - غنایی
- ۳) رودکی - حماسی - مدحی - غنایی
- ۴) ناصر خسرو - مدحی - غنایی - حکمی

۵- متن زیر کدام اثر را معرفی می‌کند؟

«این کتاب به دست عده‌ای از دانشوران خراسان، حدود سال ۳۴۶ قمری، نوشته شد. موضوع این کتاب، تاریخ گذشته ایران است.»

- ۱) شاهنامه ابومنصوری
- ۲) تاریخ الرسل والملوک
- ۳) تاریخ طبری
- ۴) یادگار زبیران

۶- در کدام گزینه تعداد «تشبیه» بیش‌تر از گزینه‌های دیگر است؟

- ۱) سرو را بین بر سماع بلبلان صبح خیز / همچو سرمستان به بستان، پای کوب و دست‌زن
- ۲) در حقیقت یار یکدل کیمیاست / چون صدف کمیاب و چون ذر، پُربهاست
- ۳) تا خار غم عشقت، آویخته در دامن / کوتاه‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
- ۴) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم / چشم بد از روی تو دور ای صنم

۷- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه تماماً درست است؟

«مرده بدم، زنده شدم، گریه بدم، خنده شدم / دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم»

- ۱) تشبیه - جناس - مجاز - متناقض‌نما - ایهام
- ۲) جناس - ایهام - اسلوب معادله - تضاد - تکرار
- ۳) مجاز - تشبیه - مراعات نظیر - ایهام تناسب - حسن تعلیل
- ۴) تشبیه - تضاد - حسن تعلیل - جناس - ایهام

۸- آرایه‌های «تشبیه، کنایه، تضاد، تلمیح» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

- الف) معشوقه بسامان شد تا باد چنین بادا / کفرش همه ایمان شد تا باد چنین بادا
ب) ملکی که پریشان شد از شومی شیطان شد / باز آن سلیمان شد تا باد چنین بادا
پ) یاری که دلم خستی در بر رخ ما بستی / غمخواره یاران شد تا باد چنین بادا
ت) زان خشم دروغینش، زان شیوه شیرینش / عالم شکرستان شد تا باد چنین بادا

(۱) ت، پ، الف، ب (۲) پ، ت، الف، ب (۳) الف، ب، پ، ت (۴) ب، پ، الف، ت

۹- قافیه در کدام بیت «یک گروه قیدی» است؟

- (۱) ای تاب داده گیسو حالی است بر دل من / از تاب بی حسابت وز پیچ بی شماره
(۲) آشفنگان عشقت گیرم که جمع گردند / جمع از کجا توان کرد دل‌های پاره پاره
(۳) با این سیاه مزگان از خانه گر درآیی / تسخیر می‌توان کرد شهری به یک اشاره
(۴) از لعل و چشمت آخر دیدی که شد فروغی / ممنون به یک تبسم قانع به یک نظاره

۱۰- کدام بیت «ذوقافیتین» است؟

- (۱) کودکی در پیش تابوت پدر / زار می‌نالید و بر می‌کوفت سر
(۲) فتنه و آشوب و خونریزی مجوی / بیش از این از شمس تبریزی مگوی (۴) این سخن نه هم ز درد و سوز گفت / خوابناکی هرزه گفت و باز خفت

۱۱- همه مفاهیم داده شده از رباعی زیر دریافت می‌شود؛ به جز:

«جامی است که «عقل آفرین» می‌زندش / صد بوسه ز مهر بر جبین می‌زندش

این کوزه‌گر دهر چنین جام لطیف / می‌سازد و باز بر زمین می‌زندش»

- (۱) خداوند خالق انسان است.
(۲) خداوند بر آفریده خود «فتبارک الله» می‌خواند.
(۳) منظور از «کوزه‌گر دهر» خداوند است.
(۴) «جام» در مصراع اول مجاز از شراب الهی است.

۱۲- کدام بیت با گزینه‌های دیگر قرابت معنایی ندارد؟

- (۱) وقت را غنیمت دان آنقدر که بتوانی / حاصل از حیات ای جان یک دم است تا دانی
(۲) برو شادی کن ای یار دل‌افروز / غم فردا، نشاید خورد امروز
(۳) بیش از این گر یار یکدل داشتیم / بام خود تا عرش می‌افراشتم
(۴) بیا تا برآریم دستی ز دل / که نتوان برآورد فردا ز گل

۱۳- ویژگی فکری کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) هر کجا دردی است درمانیش هست / درد عشق است آنکه درمانیش نیست
(۲) بر دل شیدا نهم داغ شکیبایی و صبر / سینه‌گر نتوانمت بر سینه سیمین نهاد
(۳) به خدا اگر بمیرم که دل از تو برنگیرم / برو ای طبیبم از سر که دوا نمی‌پذیرم
(۴) داروی دل نمی‌کنم که آنکه مریض عشق شد / هیچ دوا نیاورد باز به استقامتش

۱۴- مفاهیم «عدم وابستگی، ارزشمندی انسان، بی‌صبری عاشق، قناعت» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- الف) بیرون ز تو نیست هر چه در عالم هست / از خود بطلب هر آنچه خواهی که تویی
ب) زیر بارند درختان که تعلق دارند / ای خوشا سرو که از بار غم آزاد آمد
پ) مرو به خانه ارباب بی‌مروت دهر / که گنج عافیت در سرای خویشان است
ت) به عشق اندر صبوری خام کاریست / بنای عاشقی بر بی‌قراریست

(۱) ب، الف، ت، پ (۲) الف، ت، ب، پ (۳) ت، الف، پ، ب (۴) پ، الف، ب، ت

۱۵- مفهوم مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) هزاران توان یافت خنجر به دانش / یکی علم نتوان گرفتن به خنجر (اهمیت دانش در مقابل قدرت)
- ۲) ما چون ز دری پای کشیدیم، کشیدیم / امید ز هرکس که بریدیم، بریدیم (تعلق خاطر نداشتن به دنیا)
- ۳) بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم (شادمانی و هر لحظه شیوه نو داشتن)
- ۴) درویش و غنی بنده این خاک و درند / و آنان که غنی ترند محتاج ترند (بی‌نیازی گنجی جاودانه است)

درویش